

УДК [329.17:355.3(477)]"1918/1920"
<https://doi.org/10.33402/zuz.2023-19-181-188>

Віталій ВИЗДРИК

*доктор історичних наук, професор кафедри гуманітарних наук
Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного
ORCID: <https://orcid.org/000-0001-5427-5825>
e-mail: v.vyzdryk05@gmail.com*

Олександра МЕЛЬНИК

*кандидат економічних наук, доцент кафедри гуманітарних наук
Національної академії сухопутних військ ім. гетьмана П. Сагайдачного
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3497-4148>
e-mail: lmmlviv@gmail.com*

РОЛЬ САМОСТІЙНИКІВ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНИХ ЗБРОЙНИХ СИЛ ПЕРІОДУ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ

Досліджено передумови творення та організації української національної армії у період Центральної Ради. Зазначено, що процес творення збройних сил під час Української революції гальмували серйозні протиріччя, які існували між двома політичними угрупованнями: прихильниками негайного проголошення самостійності України, з одного боку, та політиками, які домагалися автономії України у федерації з Росією – з іншого. Вказано, що українські самостійники (Українська народна партія, Братство самостійників, Союз української державності, Партія соціалістів-самостійників) виступали за революційний шлях створення української армії з метою оборони національної революції та українського народу, а українізацію війська вважали головним початковим етапом цього процесу; автономісти ж (Українська соціал-демократична партія, Партія соціал-революціонерів, Союз українських автономістів-федералістів) були проти створення постійної армії, зводили все тільки до українізації і створення всенародного озброєння – міліції. Висвітлено роль самостійників у формуванні українського війська, що стала сферою гострої політичної боротьби в умовах революційної кризи суспільства, розкрито національно-визвольний рух, який проявив себе в українізації військових формувань. Зауважено, що важливим здобутком самостійників у справі створення національного війська була організація Першого українського полку ім. гетьмана Б. Хмельницького, обрання Українського військового організаційного комітету, до складу якого ввійшли самостійники: начальник резервної бригади у Києві полковник М. Глинський – голова, полковник П. Волошин, поручник М. Міхновський. Доведено, що для досягнення стратегічної мети Української революції необхідне створення боєздатних формувань, спроможних відстояти державну самостійність, дати відсіч будь-яким зовнішнім зазіханям, саме тому організаційні зусилля

самостійників у політичній та військовій сферах потребують ґрунтовного системного аналізу й концептуального висвітлення.

Ключові слова: Українська Народна Республіка, українська армія, Військовий з'їзд, самостійники, військово-політична діяльність, Українська революція, громадська діяльність.

Із перших днів революції було зрозумілим, що майбутнє України залежить від того, чи будуть створені власні збройні сили. В умовах світової війни, коли мільйони українців одержали зброю, створення національної армії, з технічної точки зору, було нескладним завданням. Проте таке прагнення не було зрозумілим автономістам, керівництву Української Центральної Ради, вони виходили з позиції, що після краху царизму у демократичній Росії немає ворожих сил. Українське ліберальне керівництво Центральної Ради було твердо впевнене, що російські політики будуть широ допомагати українцям у їх прагненнях до свободи національного життя. За таких умов створення власної української армії вважалося не лише надто дорогим, але і небезпечним заходом, оскільки війська можуть стати «знаряддям реакційни сил».

Мета дослідження – висвітлити позицію самостійників щодо формування української національної армії.

Першою партією з чітко вираженими самостійницькими ідеями була Українська народна партія (УНП), яку на початку 1904 р. організує харківський адвокат Микола Міхновський. До складу УНП здебільшого належали націонал-демократи Револьюційної української партії (РУП), які прагнули створити: «Одну, єдину, неподільну, самостійну, вільну, демократичну Україну – Республіку робочих людей» (Андрієвський, 1950, с. 14–16).

Важливим завданням своєї пропагандистської роботи УНП вважала: «Організацію всіх українських робітників в одну національну армію з метою вигнання з України всіх зайд, хто б вони не були» (Андрієвський, 1950, с. 16).

У 1914 р. самостійницький рух поширюється серед студентської молоді Києва, створюється Братство самостійників – організація, яка значну увагу приділяла вихованню молоді у дусі державництва та самостійництва, поширювала агітаційну літературу серед військових. Напередодні Лютневої революції у Росії Братство самостійників розширює свою діяльність, засновує низку юнацьких спілок – нелегальних організацій, що об'єднували учнів старших класів та студентську молодь, які займалися популяризуванням самостійницьких ідей.

Після Лютневої революції самостійники стають на революційний шлях творення українських збройних сил, так 6 березня М. Міхновський скликав перше українське підготовче віче Київського гарнізону, у якому взяли участь 211 осіб. Воно ухвалило рішення розпочати створення регулярної національної армії. Для поширення агітації було надруковано 30 тис. примірників його резолюції, маючи на меті розповсюдити її серед солдатів-українців на різних фронтах (Мірчук, 1960, с. 59).

Навесні 1917 р. самостійники активно поширюють свої ідеї в армії та першими розпочинають агітаційну роботу щодо створення організаційних основ національного військового будівництва у запіллі. Так, на зборах солдатів-українців Київського гарнізону 9 березня 1917 р., за пропозицією М. Міхновського, було розглянуто такі вимоги: негайне формування українського полку; делегування зі свого складу представників до Центральної Ради; розгортання пропаганди українського військового руху серед солдатів

фронту і тилу; підготовка до скликання Всеукраїнського військового з'їзду, який би визначив основні засади побудови української національної армії (Євтимович, 1937, с. 58).

На початку березня 1917 р. відбулося військове віче, організоване самостійниками, на яке зібралось понад тисячу солдатів і офіцерів із різних військових частин фронту, на ньому було обрано тимчасове Військове бюро з 7 членів. Віче постановило: «зорганізувати українську національну армію з усіма родами зброї... зо всіх тилкових частин виділити солдатів і офіцерів українців на формування українських полків по звичному військовому статуту». Щодо фронтових частин: «Всіх українських солдатів і офіцерів згуртувати по змозі в окремі національні групи» (Нова Рада, 1917).

У приміщенні Київського комерційного інституту 16 березня 1917 р. за ініціативою поручника М. Міхновського відбулося зібрання військових (офіцерів, солдатів, юнкерів), де обговорювали питання необхідності створення українського війська, делегати представляли більше як 5 000 українських озброєних солдатів різних фронтів. Після жвавої дискусії зібрання прийняло одностайну постанову створити Український військовий клуб, що мав займатися ідеологічною частиною організації національного українського руху в російській армії. У статуті клубу, що був згодом складений М. Міхновським, головне завдання визначалося так: «Негайна організація власної національної армії, яко могутньої своєї мілітарної сили, без якої не можна і помислити про здобуття повної волі України» (Савченко, 2001, с. 30–33).

Для створення українських військових частин на цих же зборах обрано Український військовий організаційний комітет (УВОК), до складу якого ввійшли самостійники: начальник резервної бригади у Києві полковник Михайло Глинський – голова, полковник Павло Волошин, поручник Микола Міхновський та хорунжий М. Павелко (ім'я не встановлено) (Вісник, 1917, с. 7).

Першим важливим здобутком самостійників у справі створення національного війська була організація Першого українського полку ім. гетьмана Б. Хмельницького. Його формуванню передувала досить довга планова, агітаційна робота Товариства військового клубу ім. гетьмана П. Полуботка серед російських військових з'єднань, розкиданих по різних околицях Києва. Оскільки за дозволом Тимчасового уряду в Україні вже створювалися польські військові формації, Організаційний комітет представив у середині березня штабові Київського військового округу проект створення українського полку. Чисельно загін мав становити 5 600 багнетів та поділятися на 32 курені, 2 козацькі кінні полки і 2 кінні батареї у складі 3 саперних рот, 1 телеграфної і 1 понтонної (Голубко, 1997, с. 44).

Найактивнішу участь у формуванні цього полку взяли самостійники – полковники М. Глинський та П. Волошин, які поступово проводили українізацію Київської дружини, тобто резервної частини. Окрім того, Товариство військового клубу звернулося до вищого військового командування російської армії з вимогою створити спеціальну українізовану дивізію на фронті, у яку мав бути висланий полк, та утворити тилкові частини для поповнення цієї дивізії (ЦДАВО України, арк. 27).

Формування цього Першого українського національного полку ім. Б. Хмельницького було завершено у середині квітня 1917 р., незважаючи на рішучий опір з боку військової влади, російських демократичних партій та нечітко визначеної позиції автономістів Центральної Ради.

Новостворені самостійницькі організації – Військовий клуб ім. гетьмана П. Полуботка та УВОК проводили широку пропагандистську та організаторську роботу

серед з'єднань російської армії. Завдяки їх заходам стихійний національний військовий рух набирає більш організованих форм. Підтвердженням зростання впливу самостійницьких ідей у війську було також велике віче солдатів та офіцерів у Києві 9–10 квітня 1917 р., яке постановило розпочати «виділення зі всіх запасних частин українців солдатів і офіцерів на формування українських полків, гарматних бригад, інженерних команд, команд флоту та авіації з урядовою українською мовою». Військовий клуб ім. гетьмана П. Полуботка закликав «до негайного формування таких частин не оглядаючись на дозвіл» (Савченко, 2001, с. 33).

Ще більше активізується український військовий рух у квітні 1917 р., заходами Української народної партії створено філії Військового клубу у російських частинах фронту і тилу, організовано військові ради, проведено віча, маніфестації на підтримку українського військового руху. Так, 26 квітня 1917 р. в Одесі Військова рада, заснована військовим лікарем-самостійником Іваном Луценком, створила Одеський Український військовий кіш на зразок Київського військового клубу. Заходами одеських самостійників у червні 1917 р. організовано також гайдамацький полк. У результаті наполегливої політичної роботи Чернігівського Братства самостійників серед українських старшин та солдатів російського війська 20 квітня 1917 р. було створено піший полк ім. гетьмана П. Дорошенка (Дорошенко, 1930, с. 325). У Чернівцях відбулися організаційні збори, які вирішили заснувати єдиний керівний центр для українців 8-ї армії Румунського фронту – Клуб ім. гетьмана П. Полуботка (Кириченко, 1936, с. 65).

У містах, де були невеликі військові гарнізони або слабші самостійницькі організації, також формувалися військові частини, про це свідчить наказ начальника Київського військового гарнізону полковника М. Оберучува, у якому: «Я одержую з різних місць вістки, що збираються юрби солдатів з метою формувати нові полки, що творяться окремі українські ради, що деякі частини військ під українським прапором усувають невігідних їм командирів» (Історія Українського Війська, 1936, с. 327).

Таким чином, усі філії самостійницьких організацій поза Києвом підтримали акцію творення українського війська. Велика агітаційна робота була проведена самостійниками напередодні I Всеукраїнського військового з'їзду, який розпочав свою роботу 5 травня 1917 р. При Військовому клубі ім. гетьмана П. Полуботка було організовано комісію, яка виробила свою програму проведення з'їзду, головною метою програми самостійників визнавалася боротьба за створення власної Української регулярної армії, тоді як програма проведення з'їзду, складена автономістами Центральної Ради, все зводила до: «боротьби з дезертирством в російській армії, утримання дисципліни в армії, обговорення заклику до українського селянства в справі допомоги армії харчами, проведення в життя ідеї українізації полків і військових частин на Південно-Західному і Румунському фронтах без найменшої шкоди для військової організації російської армії» (Міхновський, 1917, с. 4–5).

На I Всеукраїнському військовому з'їзді самостійники обстоювали свій метод створення української армії – метод «доконаних фактів», який вже себе на практиці виправдав під час організації полку ім. Б. Хмельницького. Також вони виступали за негайне укладання сепаратного миру з країнами Центрального блоку (Голубко, 1997, с. 50). Взагалі самостійники становили 45 % делегатів з'їзду і суттєво впливали на його рішення. Так, спочатку I Всеукраїнський військовий з'їзд вимагав від Тимчасового уряду і Петроградської ради негайного проголошення національно-територіальної автономії України, а також створення української національної армії. Було вирішено

створити керівний орган, що мав координувати й очолити національне військове будівництво – Український генеральний військовий комітет.

Проте самостійникам не вдалося здійснити свої задуми на I Всеукраїнському військовому з'їзді, оскільки до президії з'їзду було включено тільки одного представника від самостійницьких партій та організацій – М. Міхновського, тому Українська соціал-демократична робітничка партія (УСДРП) і Українська партія соціалістів-революціонерів (УПСР) легко нейтралізували його вплив. У підсумковій резолюції з'їзду замість ідеї створення постійної української армії було висунуто ідею тільки поступової українізації складу тих частин імперської армії, що мали українську більшість.

Після поразки на I Всеукраїнському військовому з'їзді самостійники посилюють агітацію у військах, для цього 15 травня 1917 р. засновано нову організацію – Союз української державності, яка одним із своїх головних завдань визначила: пропагування у війську самостійницьких ідей та конечність творення військових одиниць, готових до боротьби за незалежність України (Дорошенко, 1930, с. 330).

У травні процес українізації війська під впливом самостійницьких організацій набрав ознак масовості. У тилкових частинах, які були укомплектовані з українців, процеси проходили швидкими темпами, про це свідчать такі дані: у Києві у цей час Товариство ім. гетьмана П. Полуботка на чолі з М. Міхновським провело підготовчу роботу щодо створення Другого полку ім. гетьмана П. Полуботка; водночас у Сімферополі самочинно організовано Перший Сімферопольський полк ім. гетьмана П. Дорошенка, у Хмільнику – Курінь ім. Т. Шевченка, в Умані – Український полк ім. І. Гонти, у Житомирі – Український полк ім. П. Сагайдачного, у Ростові-на-Дону – Український полк ім. гетьмана П. Полуботка, у Саратові – Український полк ім. гетьмана І. Мазепи та інші українські частини (Прихода, 1936, с. 8–15).

Так, самостійницькі партії та організації найбільше впливали на розгортання та розвиток українського військового руху навесні 1917 р., вони стали ініціаторами створення українських військових структур, національних армійських інституцій та формування перших українізованих військових частин.

Про підсумки українського військового руху та невирішені питання національного військового будівництва йшлося на II Всеукраїнському військовому з'їзді, він розпочав свою роботу 5 червня 1917 р. у Києві. Напередодні з'їзду Союз української державності організовує зібрання військових, які прибули до Києва, віче відбулося на Софіївській площі. Присутні на ньому делегати з'їзду та вояки Першого українського полку ім. Б. Хмельницького склали присягу боротися за вільну Україну і до закінчення боротьби не повертатися до своїх частин (Голубко, 1997, с. 59).

Влітку 1917 р. під час виборів делегати самостійники не увійшли до складу президії II Всеукраїнського військового з'їзду, хоча мали значний вплив у військових колах, автономістам знову вдалося мати більшість у прийнятті рішень (Дорошенко, 1930, с. 353). Самостійники могли отримати право голосу тільки з місця, тому у результаті двотижневої роботи з'їзду було прийнято такі ухвали: затвердити постанову I Всеукраїнського військового з'їзду щодо українізації війська та доручити Генеральному військовому комітету опрацювати докладний план проведення українізації, однак питання формування нових українських військових частин не розглядалося. II Всеукраїнський військовий з'їзд поживав стихійний рух серед українців-військових на всіх фронтах та зміцнив позиції вищих керівних структур: Генерального військового комітету та Всеукраїнської Ради військових депутатів. На цьому з'їзді вперше відкрито заявило

про себе Вільне козацтво – нова військова формація, новостворені загони якої відзначалися дисциплінованістю та самовідданістю, у яких переважали радикальні настрої.

Важливе значення у зміцненні та об'єднанні самостійницьких партій та організацій мав Всеукраїнський з'їзд самостійників, що проходив у грудні 1917 р. У роботі з'їзду взяли участь соціалістичні та несоціалістичні самостійницькі партії, профспілки, вільне козацтво, військові та безпартійні самостійники, підсумком роботи з'їзду було утворення нової Партії соціалістів-самостійників. Новоутворена партія активніше працювала в організаціях Вільного козацтва, поглиблюючи національну свідомість та ідею творення української армії (Юртик, 1922, с. 125-126). Партія соціалістів-самостійників об'єднала українське старшинство та частину інтелігенції, а згодом на її боці виступили такі військові частини, як 5-й, 6-й, 34-й, 21-й українські корпуси та Одеський військовий округ.

Самостійники взяли активну участь у роботі III Всеукраїнського військового з'їзду, який розпочався 20 жовтня 1917 р., представники Партії соціалістів-самостійників увійшли до президії з'їзду, Олександра Макаренко було обрано товаришем голови з'їзду, а Івана Андрушенка – секретарем. Під впливом самостійників III Всеукраїнський військовий з'їзд домагався від Центральної Ради проголошення самостійності України. З'їзд постановив, щоб Генеральний військовий комітет домагався негайного створення на фронті з українців окремих частин та українізації гарнізонів на території України, призначення Центральною Радою комісарів у всіх українізованих дивізіях (Монкевич, 1927, с. 34). Таким чином, у побудові українських збройних сил лише українські самостійники були до кінця послідовними, вони розуміли неминучість збройної боротьби за визволення України та виступали за створення власної армії революційним шляхом. Проти створення національної армії були автономісти, які мали вплив на керівництво Центральної Ради, на їхню думку, армія мала існувати для потреб російського війська лише доти, поки Росія переможе у війні. Все це призвело до трагічних наслідків боротьби Центральної Ради з більшовицькою агресією у грудні 1917 – січні 1918 р.

Започаткована самостійниками ідея соборності України та побудови національних збройних сил була піднята як естафета героями національно-визвольних змагань 30–40-х років XX ст., що у підсумку привело до відновлення самостійності та незалежності України. Вся історія державності України переконливо доводить, що єдиною умовою збереження нації є наявність власної держави та гаранта її існування – збройних сил.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Андрієвський, В. (1950). *Микола Міхновський: (нарис суспільно-політичної біографії)*. Мюнхен.

Вісник Українського Військового Генерального Комітету. (1917, 11 жовтня), 18, 7.

Євтимович, В. (1937). *Військо йде. Уривок зі споминів про березень 1917 р. в Києві*. Львів.

Мірчук, П. (1960). *Микола Міхновський – апостол української державності*. Філадельфія.

Нова Рада. (1917, 30 березня).

Савченко, Г. (2001). Діяльність Організаційного Українського Військового Комітету по створенню національних військових формувань у 1917 році. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія*, 57, 30–33.

Голубко, В. (1997). *Армія Української Народної Республіки 1917–1918 рр. Утворення та боротьба за державу*. Львів.

ЦДАВО-1: Центральний державний архів вищих органів влади та управління України. (ЦДАВО України), ф. 1078, оп. 2, spr. 1, ark. 27.

Дорошенко, Д. (1930). *Історія України, 1917–1923*: у 2 т., 1. Ужгород.

Кириченко, Ю. (1936). До історії українського військового судівництва. *За державність. Матеріали до історії Війська Українського*. Каліш, 65–76.

Крип'якевич, І. (1936). *Історія Українського Війська*. (Ч. 2: Запорозьке Військо). Львів.

Міхновський, М. (1917). *Відношення до війни. Промова виголошена на першому Українському військовому з'їзді у Києві 6 травня 1917 р.* Київ.

Прихода, В. (1936). *Симон Петлюра. Вождь Українського Війська*. Тabor, 28–29.

Юртик, Г. (1922). Звенигородський кіш Вільного козацтва. *Літературно-Науковий Вісник*, 2.

Монкевич, В. (1927). *Піонери українського війська*. Тabor, 4.

REFERENCES

Andriievskiy, V. (1950). *Mykola Mikhnovskiy: (narys suspilno-politychnoi biohrafii)*. *Miunkhen* (in Ukrainian).

Visnyk Ukrainkoho Viiskovoho Heneralnoho Komitetu. (1917, Zhovten 11). 18, 7 (in Ukrainian).

Ievtymovych, V. (1937). *Viisko yde: Uryvok zi spomyniv pro berezen 1917 r. v Kyievi*. Lviv (in Ukrainian).

Mirchuk, P. (1960). *Mykola Mikhnovskiy – apostol ukrainskoi derzhavnosti*. Filadelfia (in English)

Nova Rada. (1917, 30 bereznia). (in Ukrainian).

Savchenko, H. (2001). Diialnist Orhanizatsiinoho Ukrainkoho Viiskovoho Komitetu po stvorenniu natsionalnykh viiskovykh formuvan u 1917 rotsi. *Visnyk Kyivskoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka: Istoriiia*, 57, 30–33. (in Ukrainian).

Holubko, V. (1997). *Armiia Ukrainkoi Narodnoi Respubliky 1917–1918 rr. Utvorennia ta borotba za derzhavu*. Lviv (in Ukrainian).

Tsentralnyi derzhavnyi arkhiv vyshchych orhaniv vlady ta upravlinnia Ukrainy. (Ts-DAVO Ukrainy), f. 1078. op. 2, spr. 1, ark. 27 (in Ukrainian).

Doroshenko, D. (1930). *Istoriiia Ukrainy, 1917–1923*: у 2 т., 1. Uzhhorod (in Ukrainian).

Kyrychenko, Yu. (1936). Do istorii ukrainskoho viiskovoho sudivnytstva. *Za derzhavnist. Materialy do istorii Viiska Ukrainkoho*. Kalish (in Polska).

Krypiakevych, I. (1936). *Istoriiia Ukrainkoho Viiska*. (Ch. 2: Zaporozke Viisko). Lviv. (in Ukrainian).

Mikhnovskiy, M. (1917). *Vidnoshennia do viiny. Promova vyholoshena na pershomu Ukrainkomu viiskovomu zizdi u Kyievi 6 travnia 1917 r.* Kyiv (in Ukrainian).

Prykhoda, V. (1936). *Symon Petliura. Vozhd Ukrainkoho Viiska*. Tabor, 28–29 (in Polish).

Yurtyk, H. (1922). Zvenyhorodskiyi kish Vilnoho kozatstva. *Literaturno-Naukovyi Visnyk*. 2 (in Ukrainian).

Monkevych, V. (1927). *Pionery ukraïnskoho viiska*. Tabor, 4 (in Polish).

Vitaliy Vyzdryk

*Doctor of Historical Sciences (Dr hab. In History), Professor
of the Department of Humanities
of the Hetman P. Sahaidachny National Army Academy
ORCID: <https://orcid.org/000-0001-5427-5825>
e-mail: v.vyzdryk05@gmail.com*

Oleksandra Melnyk

PhD (Economics)
Associate Professor of the Department of Humanities
of the Hetman P. Sahaidachny National Army Academy
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3497-4148>
e-mail: lmmlviv@gmail.com

THE ROLE OF THE INDEPENDENT IN THE FORMATION OF THE NATIONAL ARMED FORCES DURING THE PERIOD OF THE CENTRAL COUNCIL

The article examines the prerequisites for the creation and organization of the Ukrainian national army during the Central Rada. The process of creating the Armed Forces during the Ukrainian Revolution was hampered by serious contradictions that existed between two political groups: supporters of the immediate declaration of Ukraine's independence on the one hand, and politicians who sought Ukraine's autonomy in a federation with Russia on the other. The Ukrainian independents (Ukrainian People's Party, Brotherhood of independents, Union of Ukrainian Statehood, Party of Socialists – independents) advocated the revolutionary way of creating a Ukrainian army to defend the national revolution and the Ukrainian people, and considered the Ukrainisation of the army to be the main initial stage of this process. The autonomists (Ukrainian Social Democratic Party, Party of Social Revolutionaries, Union of Ukrainian Autonomists-Federalists) were against the creation of a permanent army, reducing everything to Ukrainisation and the creation of a national army – the militia. The article highlights the role of the self-determinists in the formation of the Ukrainian army, which became a sphere of acute political struggle in the context of the revolutionary crisis of society, and reveals the national liberation movement that manifested itself in the Ukrainisation of military formations. An important achievement of the independents in the creation of a national army was the organization of the First Ukrainian Regiment named after Hetman B. Khmelnytsky, the election of the Ukrainian Military Organizing Committee, which included independents: Colonel M. Hlynskyi, head of the reserve brigade in Kyiv, Colonel P. Voloshyn, and Lieutenant M. Mikhnovskyi. In order to achieve the strategic goal of the Ukrainian Revolution, it was necessary to create combat-ready formations capable of defending state independence and repelling any external encroachment. That is why the organizational efforts of the independents in the political and military spheres require a thorough systematic analysis and conceptual coverage.

Keywords: Ukrainian People's Republic, Ukrainian army, Military Congress, independents, military and political activity, Ukrainian revolution, public activity.